

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

вул. Хрещатик, 30, м. Київ, 01601, тел.: (044) 531-36-93; 206-38-45
E-mail: kanc@mev.gov.ua, сайт: <http://mre.kmu.gov.ua>, ідентифікаційний код 37552996

На № _____

Комітет Верховної Ради України з питань енергетики та комунальних послуг

Про надання пропозицій до проєкту Закону № 2458

Міністерство енергетики України розглянуло проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань у сфері надання житлово-комунальних послуг» (реєстр № 2458 від 15.11.2019, далі – проєкт Закону України № 2458), внесений народними депутатами України Є.П. Пивоваровим, А.М. Герусом, Ю.О. Камельчуком, А.В. Жупанином та іншими, та в межах компетенції, повідомляє.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про ринок природного газу» ринок природного газу функціонує на засадах вільної добросовісної конкуренції, крім діяльності суб'єктів природних монополій, та за принципами, зокрема:

забезпечення високого рівня захисту прав та інтересів споживачів природного газу, у тому числі забезпечення першочергового інтересу безпеки постачання природного газу;

вільної торгівлі природним газом та рівності суб'єктів ринку природного газу незалежно від держави, згідно із законодавством якої вони створені;

вільного вибору постачальника природного газу;

недопущення та усунення обмежень конкуренції, спричинених діями суб'єктів ринку природного газу, у тому числі суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання державної форми власності.

Згідно із Законом України «Про захист економічної конкуренції» монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції.

Так, АТ «НАК «Нафтогаз України» (далі – Група Нафтогаз) та суб'єкти господарювання, що входять до його управління, у тому числі й АТ «Укргазвидобування», мають ознаки монопольного (домінуючого) становища на загальнодержавному ринку первинної реалізації природного газу.

Наявність у Групи Нафтогаз безперешкодного доступу до ресурсу видобутого природного газу дочірнім підприємством «Укргазвидобування»,

власний видобуток яких у 2019 році становить 14,84 млрд м³ (72% від загального обсягу видобутку в Україні) може надавати конкурентні переваги на ринку постачання природного газу.

Так, починаючи з 01.08.2020, у зв'язку із завершенням дії спеціальних обов'язків, покладених на суб'єктів ринку природного газу щодо постачання природного газу побутовим споживачам на умовах та в порядку, визначених Положенням про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 867 (далі – Положення), у побутових споживачів природного газу виникла можливість обирати постачальника, у тому числі і за ціновим критерієм.

Запровадження конкурентного ринку природного газу для побутових споживачів передбачає відмову від державного регулювання цін на природний газ і появу боротьби між постачальниками, унаслідок чого споживач зможе самостійно обрати того постачальника, в якого співвідношення ціни, якості послуг та самого природного газу будуть більш привабливими.

Підпунктом 4 пункту 3 Положення визначено, що спеціальні обов'язки покладаються на господарські товариства, 100 відсотків акцій (паїв, часток) яких належать державі або іншому господарському товариству, єдиним акціонером якого є держава (ПАТ «Укргазвидобування», ДАТ «Чорноморнафтогаз»), продавати природний газ НАК «Нафтогаз України» до 01 серпня 2020 р. для формування ресурсу природного газу для побутових споживачів, релігійних організацій (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності), державного підприємства України «Міжнародний дитячий центр «Артек» та до 01 травня 2021 р. для формування ресурсу природного газу для виробників теплової енергії для всіх категорій використання природного газу на умовах та у порядку, що визначені цим Положенням.

На сьогодні Положенням не врегульовано питання щодо реалізації обсягів видобутого природного газу АТ «Укргазвидобування» та АТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз», тому слід зазначити, що порядок та умови продажу/постачання природного газу з 01.08.2020 наразі не врегульовано та не надає юридичних підстав для НАК «Нафтогаз України» заключати/продовжувати договори купівлі-продажу природного газу чи заключати будь-які додаткові угоди.

Крім того, наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 18.07.2012 № 529 «Про реорганізацію Дочірньої компанії «Укргазвидобування» НАК «Нафтогаз України» та розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.06.2012 № 360-р «Про реорганізацію дочірніх компаній Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» визначено, що управління корпоративними правами АТ «Укргазвидобування» здійснює НАК «Нафтогаз України».

Відповідно до підпункту 1.2 пункту 1 Статуту АТ «Укргазвидобування», затвердженого Рішенням Акціонерного товариства «Укргазвидобування» від 26.03.2020 № 507, інтереси зазначеного товариства співпадають з інтересами НАК «Нафтогаз України», як єдиного акціонера та корпоративного центру Групи Нафтогаз, що діє в інтересах всієї Групи Нафтогаз.

Враховуючи зазначене, відсутність у постачальників вільного доступу до природного газу вітчизняного видобутку, за певних умов, може призвести не тільки до негативних наслідків для конкуренції на ринку природного газу (наприклад банкрутства постачальників природного газу, що імпортують ресурс із-за кордону, та не можуть бути конкурентними в ціні), а й створити ризики щодо виникнення кризових ситуацій на ринку природного газу.

З метою усунення проблемних питань конкуренції на ринку природного газу та вищезазначених ризиків, Міністерство енергетики України дотримується такої позиції: господарські товариства (газовидобувні підприємства), 100 відсотків акцій (паїв, часток) яких належать державі або іншому господарському товариству, єдиним акціонером якого є держава, мають здійснювати 100 відсоткову реалізацію природного газу, видобутого такими господарськими товариствами, виключно на біржових електронних аукціонах, окрім об'єму газу, який необхідний для забезпечення потреб постачальника «останньої надії».

Такий підхід забезпечить можливість рівного доступу до ресурсу природного газу та запровадження прозорого механізму формування цін на природний газ.

При цьому, біржова електронна торгівля природним газом повинна передбачати зокрема: певну періодичність біржових торгів; максимальну інформованість учасників ринків про проведення біржових торгів; розміщення малих лотів, що надасть можливість залучити більшу кількість учасників; єдиний торговий майданчик для суб'єктів ринку природного газу, задля збалансування попиту та пропозиції на ньому; публічність.

Зазначений підхід сприятиме підвищенню конкурентності, прозорості та ефективності функціонування ринку природного газу.

З огляду на зазначене, Міністерство енергетики України просить включити до проекту Закону України № 2458 пропозиції, що додаються.

Додаток: на 4 арк. в 1 прим.

В.о. Міністра

Юрій БОЙКО

ПРОПОЗИЦІЇ

Міністерства енергетики України

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань у сфері надання житлово-комунальних послуг»

реєстраційний № 2458 від 15.11.2019

ініційований народними депутатами України:

Є.П. Пивоваровим, А.М. Герусом, Ю. О Камельчуком,
А.В. Жупанином та іншими

Пропозиції надаються до другого читання

1. Підтримання із зауваженнями.

2. Міненерго розглянуло проект Закону України та пропонує передбачити у проекті Закону України внесення змін Закону України «Про нафту і газ», а саме:

1) статтю 4¹ доповнити новими частинами дев'ятою-шістнадцятою такого змісту:

«Господарські товариства, які провадять діяльність з видобутку природного газу та 100 відсотків акцій (паїв, часток) яких належать державі або іншому господарському товариству, єдиним акціонером якого є держава в період з 10 по 25 число поточного місяця здійснюють продаж всього обсягу природного газу, що буде видобутий такими господарськими товариствами протягом наступного місяця (крім обсягів, який необхідний для забезпечення потреб постачальника «останньої надії» та газу, що використовуються на власні технологічні потреби, а також підлягають реалізації згідно із спеціальними обов'язками, покладеними Кабінетом Міністрів України на таких суб'єктів господарювання на підставі статті 11 Закону України «Про ринок природного газу»), виключно на електронних біржових аукціонах.

Стартова ціна природного газу (без урахування податку на додану вартість та витрат на транспортування, розподіл і зберігання) на електронних біржових аукціонах визначається на найнижчому рівні значення фактичних цін на наступний місяць постачання природного газу за період 10 днів, що передує даті проведення електронного біржового аукціону, на вітчизняній газовій біржі.

Господарські товариства, зазначені в частині 9 цієї статті протягом аукціону, можуть знижувати стартову ціну на природний газ.

При проведенні електронних біржових аукціонів з продажу природного газу не допускаються:

1) продаж протягом одного календарного місяця природного газу одному суб'єкту господарювання або групі суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю, в обсягах, що перевищує 35 відсотків загального

місячного обсягу природного газу, що буде видобутий господарськими товариствами зазначеними в частині 9 цієї статті.;

2) формування мінімальних за кількістю партій товару, що пропонується для продажу на електронному біржовому аукціоні, в обсязі більшому за 1 мільйон кубічних метрів природного газу.

Передача природного газу реалізованого на електронних біржових аукціонах здійснюється у віртуальній торговій точці в газотранспортній системі України.

Якщо під час чергового електронного біржового аукціону виставлений на продаж обсяг природного газу не був реалізований повністю або частково, він виставляються на додатковий електронний біржовий аукціон, що проводиться того самого календарного місяця.

У разі якщо продаж зазначеного обсягу природного газу не відбувся на додатковому електронному біржовому аукціоні або додатковий електронний біржовий аукціон не був проведений, господарські товариства, зазначені в частині 9 цієї статті, забезпечують передачу нереалізованого обсягу природного газу НАК «Нафтогаз України».

Порядок організації та проведення електронних біржових аукціонів з продажу природного газу, а також порядок визначення обсягів природного газу, що підлягає реалізації на таких аукціонах, встановлюються Кабінетом Міністрів України.»;

2) Розділ XI «Прикінцеві положення» доповнити пунктом 1¹ такого змісту:

«1¹. Частина дев'ята статті 4¹ цього Закону вводиться в дію через шість місяців з дня набирання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань у сфері надання житлово-комунальних послуг.».

В.о. Міністра

Юрій БОЙКО

_____ 2020 року

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань у сфері надання житлово-комунальних послуг»

Чинна редакція	Редакція з пропонуваними змінами
1	2
Закон України «Про нафту і газ»	
<p>Стаття 4⁻¹. Особливості регулювання відносин у нафтогазовій галузі підприємств, частка держави у статутному капіталі яких 50 відсотків та більше, господарських товариств, 50 відсотків та більше акцій (часток, паїв) яких знаходяться у статутних капіталах інших господарських товариств, акціонером яких є держава і володіє в них контрольним пакетом акцій</p> <p>...</p> <p>Норми відсутні</p>	<p>Стаття 4⁻¹. Особливості регулювання відносин у нафтогазовій галузі підприємств, частка держави у статутному капіталі яких 50 відсотків та більше, господарських товариств, 50 відсотків та більше акцій (часток, паїв) яких знаходяться у статутних капіталах інших господарських товариств, акціонером яких є держава і володіє в них контрольним пакетом акцій</p> <p>...</p> <p>Господарські товариства, які провадять діяльність з видобутку природного газу та 100 відсотків акцій (паїв, часток) яких належать державі або іншому господарському товариству, єдиним акціонером якого є держава в період з 10 по 25 число поточного місяця здійснюють продаж всього обсягу природного газу, що буде видобутий такими господарськими товариствами протягом наступного місяця (крім обсягів, який необхідний для забезпечення потреб постачальника «останньої надії» та газу, що використовуються на власні технологічні потреби а також підлягають реалізації згідно із спеціальними обов'язками, покладеними Кабінетом Міністрів України на таких суб'єктів господарювання на підставі статті 11 Закону України «Про ринок природного газу»), виключно на електронних біржових аукціонах.</p> <p>Стартова ціна природного газу (без урахування податку на додану вартість та витрат на транспортування, розподіл і зберігання) на електронних біржових аукціонах визначається на найнижчому рівні значення фактичних цін на наступний місяць постачання природного газу за період 10 днів, що передує даті проведення електронного біржового аукціону, на вітчизняній газовій біржі.</p> <p>Господарські товариства, зазначені в частині 9 цієї статті протягом аукціону, можуть знижувати стартову ціну на природний газ.</p>

При проведенні електронних біржових аукціонів з продажу природного газу не допускаються:

1) продаж протягом одного календарного місяця природного газу одному суб'єкту господарювання або групі суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю, в обсягах, що перевищує 35 відсотків загального місячного обсягу природного газу, що буде видобутий господарськими товариствами зазначеними в частині 9 цієї статті.;

2) формування мінімальних за кількістю партій товару, що пропонується для продажу на електронному біржовому аукціоні, в обсязі більшому за 1 мільйон кубічних метрів природного газу.

Передача природного газу реалізованого на електронних біржових аукціонах здійснюється у віртуальній торговій точці в газотранспортній системі України.

Якщо під час чергового електронного біржового аукціону виставлений на продаж обсяг природного газу не був реалізований повністю або частково, він виставляється на додатковий електронний біржовий аукціон, що проводиться того самого календарного місяця.

У разі якщо продаж зазначеного обсягу природного газу не відбувся на додатковому електронному біржовому аукціоні або додатковий електронний біржовий аукціон не був проведений, господарські товариства, зазначені в частині 9 цієї статті, забезпечують передачу нереалізованого обсягу природного газу НАК «Нафтогаз України».

Порядок організації та проведення електронних біржових аукціонів з продажу природного газу, а також порядок визначення обсягів природного газу, що підлягає реалізації на таких аукціонах, встановлюються Кабінетом Міністрів України.
